

Metodologia de la llengua i la literatura espanyoles

Codi: 100599

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500248 Llengua i Literatura Espanyoles	FB	1	A
2501801 Estudis de Català i Espanyol	OB	2	A
2501910 Estudis d'Anglès i Espanyol	OB	2	A

Professor/a de contacte

Nom: Francisca Montiel Rayo

Correu electrònic: Francisca.Montiel@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: espanyol (spa)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: No

Grup íntegre en espanyol: No

Equip docent

María Jesús Machuca Ayuso

Maria Fernanda Bustamante Escalona

Ana Paz Afonso

Prerequisits

Aquesta assignatura requereix un domini d'expressió oral i escrita de l'espanyol equiparable al que s'obté en finalitzar el batxillerat. Es considera, per tant, imprescindible una correcta expressió oral i escrita de l'idioma, i, per això, els errors d'ortografia i redacció comportaran el descompte de punts en l'avaluació. Òbviament, totes les activitats, pràctiques i treballs hauran de ser originals i no està permès el plagi total o parcial de materials aliens publicats en qualsevol suport. En cas de presentar material no original sense indicar la seva procedència, la qualificació serà automàticament un suspens (0).

Objectius

"Metodologia de la llengua i la literatura espanyoles" forma part dels 30 crèdits de formació bàsica del primer curs del Grau de Llengua i Literatura Espanyoles. L'objectiu d'aquesta assignatura és que els alumnes adquireixin els fonaments metodològics necessaris per a l'estudi de la llengua espanyola i de la literatura hispànica. En finalitzar el curs, els estudiants han de poder realitzar un treball acadèmic sobre algun aspecte relacionat amb la llengua o la literatura hispànica amb el degut rigor científic. L'adquisició de les competències necessàries per assolir aquests objectius els permetrà aplicar els coneixements adquirits en aquesta assignatura a la resta de les matèries del grau que estan cursant, inclòs el treball final de grau (TFG).

Competències

Llengua i Literatura Espanyoles

- Conèixer i utilitzar adequadament els recursos tradicionals i electrònics propis de la llengua i la literatura espanyoles i ser capaç d'elaborar un treball acadèmic amb aquests recursos.
- Dominar la llengua espanyola i utilitzar la terminologia pròpia i específica dels estudis literaris i lingüístics, i aplicar-ho a l'àmbit acadèmic i professional.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'indole social, científica o ètica.

Estudis de Català i Espanyol

- Conèixer i saber interpretar la justificació filològica, teòrica i històrica de la normativa lingüística vigent.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Interpretar els factors polítics, socials i culturals que condicionen l'ús de la llengua catalana i la seva evolució al llarg de la història i en la societat multicultural actual.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'indole social, científica o ètica.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

Estudis d'Anglès i Espanyol

- Conèixer i utilitzar adequadament els recursos tradicionals i electrònics propis de la llengua i la literatura espanyoles i ser capaç d'elaborar un treball acadèmic amb aquests recursos.
- Dominar la llengua espanyola i utilitzar la terminologia pròpia i específica dels estudis literaris i lingüístics, i aplicar-ho a l'àmbit acadèmic i professional.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'indole social, científica o ètica.

Resultats d'aprenentatge

1. Aplicar adequadament els coneixements adquirits per obtenir dades i utilitzar fonts documentals aplicables a l'estudi de la llengua i la literatura catalanes.
2. Aplicar les eines informàtiques i saber consultar les fonts documentals específiques.
3. Buscar, seleccionar i gestionar informació de forma autònoma, tant en fonts estructurades (bases de dades, bibliografies, revistes especialitzades) com en informació distribuïda a la xarxa.
4. Citar correctament les fonts bibliogràfiques i informàtiques utilitzades en la confecció de treballs acadèmics.
5. Construir un text escrit amb correcció gramatical i lèxica.
6. Construir un text oral amb correcció gramatical i lèxica.
7. Conèixer i discriminar els principals manuals de llengua i literatura espanyoles.
8. Discriminar, entre els recursos disponibles per a la llengua i la literatura espanyoles, els que són més útils per a cada àmbit d'estudi.
9. Expressar-se eficaçment aplicant els procediments argumentatius i textuals en els textos formals i científics.
10. Fer servir la terminologia adequada en la construcció d'un text acadèmic.

11. Identificar les idees principals i les secundàries i expressar-les amb correcció lingüística.
12. Identificar les tècniques i les disciplines auxiliars de la filologia.
13. Interpretar la informació normativa localitzada als webs d'institucions normatives a Internet.
14. Interpretar textos en profunditat i aportar arguments per fer-ne l'anàlisi crítica.
15. Potenciar la capacitat de lectura, interpretació i anàlisi crítica de textos literaris i lingüístics.
16. Produir textos escrits i orals amb correcció normativa.
17. Realitzar treballs escrits i presentacions orals efectives i adaptades al registre adequat.
18. Sintetitzar els coneixements adquirits sobre l'origen i les transformacions experimentades pels diversos camps d'estudi de la disciplina.
19. Treballar autònomament en l'estudi sincrònic i diacrònic de la llengua i la literatura catalanes.
20. Utilitzar adequadament les fonts d'adaptació i creació terminològica.
21. Utilitzar amb eficàcia les principals bases de dades i corpus textuais, així com els llocs d'interès d'Internet, fons de biblioteca i recursos electrònics específics de la filologia.
22. Utilitzar la informació d'acord amb l'ètica científica.

Continguts

1. Eines per a l'estudi de la llengua espanyola i de la literatura hispànica.
2. El treball acadèmic:
 - 2.1. Estructura: introducció, marc teòric, marc empíric, conclusions, bibliografia i annexos.
 - 2.2. La bibliografia: Tipologies.
 - 2.2.1. La recerca bibliogràfica: cercadors, metacercadors i gestors de referències bibliogràfiques.
 - 2.2.2. Sistemes de citació.
 - 2.2.3. Lectura crítica: la ressenya.
 - 2.3. El marc teòric: L'estat de la qüestió.
 - 2.4. El marc empíric:
 - 2.4.1. Metodologia: tipus i elecció del corpus.
 - 2.4.2. Anàlisi de dades: resultats.
 - 2.4.3. Discussió de dades.
 - 2.5. Conclusions.
 - 2.6. Introducció.
 - 2.7. Annexos.
 - 2.8. Revisió del treball acadèmic:
 - 2.8.1. Repertori/s bibliogràfic/s.
 - 2.8.2. Correcció textual i lingüística.
 - 2.8.3. Presentació.

Metodologia

L'aprenentatge d'aquesta assignatura per part de l'alumne es distribueix de la manera següent:

·Activitats dirigides (35%). Aquestes activitats es divideixen en classes magistrals i en pràctiques i seminaris dirigits pel professor, en què es combinarà l'explicació teòrica amb la discussió de tot tipus de textos.

· Activitats supervisades (10%). Es tracta de tutories programades pel professor, dedicades a la correcció i comentari de problemes en els diferents nivells d'anàlisi lingüística.

· Activitats autònomes (50%). Aquestes activitats inclouen tant el temps dedicat a l'estudi personal com a la realització de ressenyes, treballs i comentaris analítics, així com a la preparació de presentacions orals.

· Activitats d'Avaluació (5%). L'avaluació de l'assignatura es durà a terme mitjançant presentacions de treballs i proves escrites.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Clases magistrales y sesiones de seminarios y prácticas dirigidas por el profesor	49,5	1,98	7, 8, 12, 13, 21
Tipus: Supervisades			
Tutorías programadas	22,5	0,9	7, 8, 12, 13, 18, 21
Tipus: Autònomes			
Trabajo autónomo	55	2,2	7, 8, 12, 13, 21

Avaluació

El curs consta d'una hora i mitja lectiva de classes teòriques i pràctiques durant tot l'any acadèmic. El contingut de totes les activitats realitzades serà objecte d'avaluació.

Els estudiants hauran de realitzar durant el curs les següents activitats d'avaluació:

Primer quadrimestre

- Projecte de treball que contingui els objectius, la hipòtesi i la metodologia que es pretén utilitzar, així com una aproximació bibliogràfica al tema objecte d'estudi (15%): treball en grup de dues persones.
- Estat de la qüestió del treball triat i bibliografia utilitzada, referenciada seguint un sistema de citació bibliogràfica (15%): treball en grup de dues persones.
- Prova teòrica (15%): activitat individual.
- Activitats i exercicis realitzats a classe (5%): activitats individuals i en grup de dues persones.

Segon quadrimestre

- Plantejament del marc empíric (10%): treball en grup de dues persones.
- Treball acadèmic: introducció, marc teòric, metodologia, resultats, conclusions i bibliografia (20%): treball en grup de dues persones.
- Prova teòrica (15%): activitat individual. - Activitats i exercicis realitzats a classe (5%): activitats individuals i en grup de dues persones.

Per superar l'assignatura, s'hauran de realitzar totes les activitats i proves i lliurar-les en els terminis establerts, que s'anunciaran a principi de curs. L'alumne ha d'obtenir una nota final igual o superior a 5. Per calcular la nota final s'aplicaran els percentatges abans indicats. L'estudiant que únicament ha fet una de les activitats o proves programades es considerarà "No avaluat", de manera que no tindrà dret a presentar-se a recuperació. L'elaboració de més d'una activitat o prova suposa, per tant, la voluntat de l'estudiant de ser avaluat en l'assignatura. En aquest cas l'alumne mai es considerarà "No presentat". Òbviament, totes les activitats, proves i treballs han de ser originals. No es permet la còpia total o parcial de materials ja publicats en qualsevol suport. En cas de presentar material no original sense indicar la seva procedència, la qualificació de l'activitat o treball serà automàticament de suspens (0) i es perdrà el dret a la recuperació.

Recuperació

Els estudiants que hagin obtingut una nota mitjana entre el 3,5 i el 4,9 podran recuperar l'assignatura presentant-se de nou a una prova de contingut teòric, que es realitzarà a final de curs. Només podran optar a la recuperació els estudiants que hagin presentat totes les activitats pràctiques i que hagin realitzat les proves teòriques.

Les activitats pràctiques no es poden recuperar.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Activitats pràctiques (projecte de treball i lliurament de diferents parts d'un treball acadèmic, primer semestre)	35%	10	0,4	1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22
Activitats pràctiques (projecte de treball i lliurament de diferents parts d'un treball acadèmic, segon semestre)	35%	10	0,4	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 15, 16, 18, 19, 20, 21, 22
Proves teòriques	30%	3	0,12	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 17, 18, 19, 20, 21

Bibliografia

Els materials d'interès per aquesta assignatura es poden consultar en l'enllaç següent:

- <http://blogs.uab.cat/bhfilologia/enllacos/filologia-espanyola/>

Manuais i guies sobre el treball acadèmic

ECO, Umberto (2001): *Cómo se hace una tesis*. Barcelona: Editorial Gedisa.

GARCÍA, Susan Paun de (2004): *Manual de investigación literaria: Cómo preparar informes, trabajos de investigación, tesis y tesinas*, Madrid: Castalia.

REGUEIRO RODRÍGUEZ, M. L. y SÁEZ RIVERA, D. (2013): *El español académico. Guía práctica para la elaboración de textos académicos*, Madrid: Arco/Libros.

TORTOSA, Virgilio (2014): *Metodología de la investigación científica: guía para la elaboración del trabajo académico humanístico*, San Vicente del Raspeig: Publicaciones de la Universidad de Alicante.

VELANDO CASANOVA, M. (2010): *¿Cómo escribir correctamente un trabajo académico en lengua española?*, Castelló de la Plana, Publicaciones de la Universitat Jaume I.

Manuales sobre investigació lingüística

ALCARAZ BARÓ, E. (1990): *Tres paradigmas de la investigación lingüística*, Alcoy: Editorial Marfil.

MORALES LÓPEZ, H.(1994): *Métodos de investigación lingüística*, Salamanca: Ediciones del colegio de España.

REGUERA, A. (2008): *Metodología de la investigación lingüística*, Córdoba: Editorial Brujas.

Diccionaris

AGENCIA EFE (2000): *Diccionario de español urgente*, Madrid: SM.

ALVAR EZQUERRA, M. (2003): *Nuevo diccionario de voces de uso actual*, Madrid: Arco/Libros.

BLECUA, J. M. (dir.) (1999): *Diccionario general de sinónimos y antónimos*, Barcelona: Vox.

CASARES (1959): J. Casares, *Diccionario ideológico de la lengua española*, 2ª ed. Barcelona: Gustavo Gili, 1987.

CLAVE (2002): *CLAVE. Diccionario del uso del español actual*, 5ª ed., dir. C. Maldonado González, Madrid: SM, con ed. en CD-Rom. Versión electrónica disponible en <http://clave.librosvivos.net/>

DEA (1999): M. Seco, O. Andrés y G. Ramos, *Diccionario del español actual*, Madrid: Aguilar.

DPD (2005): Real Academia Española, *Diccionario panhispánico de dudas*. Madrid: Santillana, <http://www.rae.es>.

DRAE (2001): Real Academia Española, *Diccionario de la lengua española*, 22ª edición. Madrid: Espasa-Calpe. Ed. en CD-Rom de la 22ª ed., Madrid, Espasa-Calpe, 2003. Versión electrónica, actualizada con las modificaciones aprobadas por la RAE hasta el 24/06/2004, disponible en <http://www.rae.es>.

DSal (1996): *Diccionario SALAMANCA de la lengua española*, dir. J. Gutiérrez, red. M. Bargalló et al., Madrid: Santillana / Universidad de Salamanca.

MOLINER (1998): M. Moliner, *Diccionario de uso del español*, 2ª ed., Madrid: Gredos, 2 vols. Ed. en CD-Rom, Madrid: Gredos, 1996; 2ª ed., 2001.

REDES (2004): *REDES. Diccionario combinatorio del español contemporáneo*, dir. I. Bosque, Madrid: SM.

RODRÍGUEZ GONZÁLEZ, F., y A. LILLO BUADES (1997): *Nuevo diccionario de anglicismos*, Madrid: Gredos.

SECO, M., O. ANDRÉS y G. RAMOS (2004): *Diccionario fraseológico documentado del español actual: locuciones y modismos españoles*, Madrid: Aguilar.

Gramàtiques

ALARCOS, E. - REAL ACADEMIA ESPAÑOLA (1994): *Gramática de la lengua española*, Madrid: Espasa-Calpe.

ALCINA, J., y J. M. BLECUA (1975): *Gramática española*, Barcelona: Ariel.

BOSQUE, I., y V. DEMONTE (1999): *Gramática descriptiva de la lengua española*, Madrid: Espasa-Calpe.

GÓMEZ TORREGO, L. (1997): *Gramática didáctica del español*, Madrid: SM.

REAL ACADEMIA ESPAÑOLA (1931): *Gramática de la lengua española*: Madrid: Espasa-Calpe.

REAL ACADEMIA ESPAÑOLA (1973): *Esbozo de una nueva gramática de la lengua española*, Madrid: Espasa-Calpe; 2ª reimpr., 2005.

REAL ACADEMIA ESPAÑOLA (2009-2011): *Nueva gramática de la lengua española*, Madrid: Espasa-Calpe, 3 vols. y DVD.

SECO, M. (1972): *Gramática esencial del español. Introducción al estudio de la lengua*, Madrid: Espasa-Calpe; 2ª ed. rev. y aum., 1989.

Ortografías

GÓMEZ TORREGO, L. (2000): *Ortografía de uso del español actual*, Madrid: SM.

REAL ACADEMIA ESPAÑOLA (2010): *Ortografía de la lengua española*, Madrid: Espasa-Calpe.

Manuales d'estil

ABC (2001): Ana Mª Vigara, *Libro de estilo de ABC*, 2ª ed., Barcelona: Ariel.

AGENCIA EFE (2004): *Manual de español urgente*, Madrid: Cátedra.

EL MUNDO (1996): Víctor de la Serna, coord., *Libro de estilo de «El Mundo»*, Madrid: Ediciones Temas de Hoy.

EL PAÍS (2004): *Libro de estilo*, 19ª ed., Madrid: Ediciones El País, disponible en http://estudiantes.elpais.es/libroestilo/indice_estilos.htm.

EL PERIÓDICO (2003): *Libro de estilo de «El Periódico»*, Barcelona: Ediciones B.

LA VANGUARDIA (2004): *Libro de redacción*, 2ª ed., Barcelona: La Vanguardia.

Martínez de Sousa, J. (2000): *Manual de estilo de la lengua española*, 2ª ed., Gijón: Ediciones Trea, 2001.

SARMIENTO, R. (1997): *Manual de corrección gramatical y de estilo. Español normativo, nivel superior*, Madrid: Sociedad General Española de Librería.

SOL, R. (1992): *Manual práctico de estilo*, Barcelona: Ediciones Urano.

Manuales de escritura

BUSTOS GISBERT, J. M. (1996): *La construcción de textos en español*, Salamanca: Universidad de Salamanca.

CASSANY, D. (1995): *La cocina de la escritura*, Anagrama, Colección Argumentos, 162 [versión castellana, del autor, de *La cuina de la escriptura*, Barcelona: Empúries, 1993].

CASSANY, D. (2007): *Afilas el lapicero. Guía de redacción para profesionales*, Madrid: Anagrama.

Montolío, E. (coord.) (2000): *Manual práctico de escritura académica*, Barcelona: Ariel. 3 vols.

NÚÑEZ LADEVÉZE, L. (1993): *Teoría y práctica de la construcción del texto*, Barcelona: Ariel.

REYES, G. (1998): *Cómo escribir bien en español*, Madrid: Arco/Libros.

WALKER, M. (2000): *Cómo escribir trabajos de investigación*, Barcelona: Gedisa, trad. de José A. Álvarez.